

LÈXIC I SEMÀNTICA

LA DERIVACIÓ DE PARAULES

Entenem per derivació de paraules el procés mitjançant el qual s'uneix un afix a l'arrel d'una paraula. Aquest procés, per tant, genera la creació d'una sèrie de paraules que deriven a partir d'una paraula primitiva, el que dona com a resultat una família lèxica, com ocorre amb la paraula *llibre* (paraula primitiva), a partir de la qual podem crear *llibreria*, *llibreter*, *llibretista*, *contrallibre* etc.

La derivació de paraules és el procediment més habitual i més prolífic en la creació de lèxic en la nostra llengua. En aquest procediment distingim dos mecanismes diferents: la prefixació i la sufixació.

La diferència entre ambdós procediments rau en una sèrie de característiques que afecten cadascun dels processos:

- La posició que ocupa l'afix: en la prefixació anteposem un prefix al radical (prefix + radical: *im* + *mòbil*), mentre que en la sufixació s'hi adjunta un sufix (radical + sufix: *mobil* + *itzar*).
- Els sufixos determinen la categoria gramatical a què pertany la paraula resultant, mentre que les prefixos no ho fan.
- Els sufixos aporten el significat bàsic propi de la categoria, mentre que els prefixos aporten un matís circumstancial.
- Els sufixos, a més, determinen les propietats flexibles de la paraula derivada, mentre que els prefixos no hi intervenen.
- Els sufixos també determinen l'accent de la paraula derivada, no així els prefixos, els quals no afecten per a res en aquesta qüestió.

No obstant això, hi ha algunes excepcions al que acabem d'assenyalar, de manera que no tots els sufixos intervenen a l'hora de determinar la categoria gramatical d'una paraula. És el cas dels sufixos valoratius, que simplement aporten un significat de caràcter valoratiu i subjectiu. Així mateix, hi ha una sèrie de prefixos que poden modificar la categoria gramatical de la paraula resultant, però aquests en són minoria.

LA PREFIXACIÓ

En aquesta unitat estudiarem principalment el mecanisme de la prefixació com a procediment de formació lèxica.

Es tracta d'un procediment molt prolífic en la nostra llengua, tot i que no tant com ho és la sufixació, que estudiarem en la Unitat 2. Tal com s'ha indicat anteriorment, la prefixació és un procediment de formació de paraules que aporta un significat circumstancial a la paraula primitiva, sense modificar-ne la categoria gramatical, ni l'accent, ni la flexió.

No obstant això, cal remarcar que hi ha una sèrie de prefixos que sí poden modificar la categoria gramatical de la paraula primitiva, principalment per a crear verbs a partir de substantius i d'adjectius, tot i que també es poden crear adjectius a partir de noms.

Aquest canvi de categoria gramatical per a crear un verb implicarà la substitució de les marques del substantiu o de l'adjectiu primitiu per les del verb, el qual sempre pertanyerà a la primera o a la tercera conjugació.

En aquesta graella trobareu els diferents prefixos que modifiquen la categoria gramatical del mot primitiu:

Categoria		Prefix	Exemple
Del primitiu	Del derivat		
nom	verb	a-	<i>pam</i> ⇒ apamar <i>front</i> ⇒ afrontar
		des- / es-	<i>fulla</i> ⇒ desfullar (o esfullar) <i>camp</i> ⇒ escampar
		en- (o em-)	<i>taula</i> ⇒ entaular <i>sabó</i> ⇒ ensabonar <i>benà</i> ⇒ embenar
		extra-	<i>vas</i> ⇒ extravasar <i>via</i> ⇒ extraviar
		in-	<i>vagina</i> ⇒ invaginar <i>tub</i> ⇒ intubar
		re-	<i>fred</i> ⇒ refredar <i>colze</i> ⇒ recolzar
trans- / tras-		<i>flor</i> ⇒ transflorar <i>paper</i> ⇒ traspaperar	
adjectiu		a-	<i>lent</i> ⇒ alentir <i>covar</i> ⇒ acovardir
		en- (o em-)	<i>trist</i> ⇒ entristir <i>tèrbol</i> ⇒ enterbolir <i>bell</i> ⇒ embellir
		in-	<i>tòxic</i> ⇒ intoxicar <i>fatu</i> ⇒ infatuar
		re-	<i>fresc</i> ⇒ refrescar <i>baix</i> ⇒ rebaixar
adverbi		a-	<i>lluny</i> ⇒ allunyar <i>prop</i> ⇒ apropar
nom	adjectiu	anti-	<i>bales</i> ⇒ antibales <i>droga</i> ⇒ antidroga
		bi-	bicolor, biplaça
		contra-	contrarellotge
		multi-	multicanal, multiusos
		post-	postpart, postvenda
		uni-	uniflor, unicolor

Més enllà d'aquesta circumstància particular, a continuació presentem una taula amb els prefixes que més habitualment emprem en la vida quotidiana:

Prefix	Significat	Exemples
a-, an- a-, as- ante-, avant- anti- arxi- auto- avant- ben- bes-, bi-, bis- circum- co-/col-/com-/con/cor-	privació, negació valor verbalitzador davant de contra superioritat fet per un mateix abans, anteriorment bé dobe, duplicat a l'entorn de, al voltant junt a, amb companyia	asexual; anormal afermar; asseure's antepenúltim, avantpassat anticicló, antiràbica, arxipreste, arxiduc autoretrat avantbraç, avantpassat benestar, benvist besavi; bianual, bisexual circumnavegar coexistir, col·ligar

Prefix	Significat	Exemples
<i>contra-</i>	oposició	<i>contraindicacions</i>
<i>des-</i>	traure	<i>deslligar, deslliurar</i>
<i>des-, dis-</i>	negació, oposició	<i>descodificar; disgust, disíl·lab, disèpal</i>
<i>di-</i>	valor duplicador	<i>encerclar; emmagatzemar</i>
<i>en-, em-</i>	verbs diversos	<i>entreacte, entrellaçat</i>
<i>entre-</i>	al mig de	<i>esbudellar, esmicolar, exportar, excèntric, extracomunitari</i>
<i>es-</i>	traure, transformació	<i>foragitar, forassenyat</i>
<i>ex-</i>	negació, contrari, llevar	<i>hipermercat</i>
<i>extra-</i>	fora de	<i>hipotensió</i>
<i>fora-</i>	fora, que sobrepassa	<i>incòmode, il·legible, infravaloració</i>
<i>hiper-</i>	més que molt	<i>interdental</i>
<i>hipo-</i>	menys que poc	<i>intravenosa</i>
<i>in-, im-, il-, ir-</i>	valor negatiu	<i>juxtaposades</i>
<i>infra-</i>	per sota de	<i>macroeconomia</i>
<i>inter-</i>	al mig de o entre	<i>malgastar, malpensat</i>
<i>intra-</i>	dins de	<i>menysprear, menystenir</i>
<i>juxta-</i>	al costat de	<i>microprocessador</i>
<i>macro-</i>	gran	<i>migdiada</i>
<i>mal-</i>	sentit negatiu, mal	<i>neoliberal, nounat</i>
<i>menys-</i>	pèrdua de valor	<i>no-violència</i>
<i>micro-</i>	petit	<i>panhel·lènic, panteisme</i>
<i>mig-</i>	per la meitat	<i>paramilitar, parasíntesi</i>
<i>neo-, nou-</i>	nou, recent	<i>perdurar, perseguir</i>
<i>no-</i>	negació	<i>posposar; postdata</i>
<i>pan-</i>	tot	<i>prehistòria, premeditar</i>
<i>para-</i>	quasi, al costat, més allà	<i>pronom</i>
<i>per-</i>	intensitat, a través	<i>proppassat, propparent</i>
<i>pos-, post-</i>	després	<i>prototipus</i>
<i>pre-</i>	abans	<i>pseudoderivat, pseudòpode</i>
<i>pro-</i>	en lloc de	<i>quasicontracte</i>
<i>prop-</i>	proximitat	<i>recaure, reelegir</i>
<i>proto-</i>	primer	<i>rerefons, rereguarda</i>
<i>pseudo-</i>	fals, quasi	<i>retrovisor</i>
<i>quasi-</i>	quasi	<i>semiautomàtic, semicercle</i>
<i>re-</i>	valor repetitiu	<i>sobrenatural, suprarenal</i>
<i>rere-</i>	per darrere	<i>sotabarba, sotsinspector</i>
<i>retro-</i>	cap enrere	<i>telenotícies, telefonar</i>
<i>semi-</i>	meitat	<i>transatlàntic, trasplantar</i>
<i>sobre-, super-, supra-</i>	per damunt de	<i>ultramar, ultratomba</i>
<i>sota-, sots-, sub-</i>	per davall, inferior	<i>unidireccional, unifamiliar</i>
<i>tele-</i>	lluny	<i>vicerektorat, vicecònsol</i>
<i>trans-, tras-</i>	a través de	<i>vivisecció, vivípar</i>
<i>ultra-</i>	més enllà	
<i>uni-</i>	un sol element	
<i>vice-, vi-</i>	per comptes de	
<i>vivi-</i>	que viu	

A l'hora d'emprar els prefixos cal tindre en compte les següent remarques:

- No dupliquem la **s** quan afegim un prefix acabat en vocal (**a-**, **ante-**, **auto-**, **bi-**, **contra-**, **para-**, etc.) a una paraula començada per **s** (però cal tenir present que la **s** es pronuncia sorda): *asimètric, antesala, bisexual, contrasentit, parasintètic*. Açò mateix ocurrirà amb els compostos lèxics que formen un sol mot: *altisonant, ecosistema, fotosíntesi, vivisecció*.
- Però s'escriuen amb **ss** els derivats que comencen pels prefixos acabats en **-s** (**as-**, **des-**, **dis-**, **pres-**, etc.) i el lexema comença per **s-**: *assenyalar, assolellat, dessecar, dessuar, dissentir, dissolució, pressentir, pressuposar, prosseguir, resseguir, ressentir-se, ressò, ressortir, transsexual, transsiberià*.

LA PARASÍNTESI

Com hem vist, un dels usos principals dels prefixos consisteix en la formació de verbs que deriven tant de substantius, com d'adjectius com d'adverbis.

Això no obstant, un altre procediment per a la formació de verbs a partir d'altres categories gramaticals és la parasíntesi, en la qual intervenen alhora un prefix i un sufix que modifiquen el mateix radical, tal com ocorre amb la paraula *empolsegar*, que prové de la paraula *pols*, i que es modifica amb el prefix *en-* i el sufix *-eg*. Per a aquest procediment s'empren prefixos derivats de les preposicions llatines *a*, *ad*, *cum*, *de*, *ex*, *in*, *trans*:

Prefix	Exemple	Prefix	Exemple
a-, as-	<i>ajornar, anivellar, asserenar</i>	es-	<i>esfullar, esdentegar</i>
co-, con-, com-	<i>coexistir, coregnar, comportar</i>	ex-	<i>excarcerar, exhaurir</i>
des-	<i>desballestar, desforestar</i>	re-, res-	<i>retornar, resseguir</i>
en-, em-	<i>engreixar, emmurallar</i>	trans-, tras-	<i>transportar, traslladar</i>

Aquest és un recurs molt important per a formar verbs nous. En el cas dels derivats d'un substantiu solen tindre el significat de 'posar en acció, fer efectiu, agafar' allò expressat pel mot primitiu (*arraconar, enrajolar, desheretar, esmicolar*). Els formats a partir d'un adjectiu signifiquen 'fer tornar' una cosa en allò que expressa el mot primitiu o 'tindre-hi tendència' (*afluixar, acovardir, enrarir-se*).

Tal com ocorre amb la prefixació, els verbs resultants de la parasíntesi són tots de la primera o de la tercera conjugació.

La següent graella presenta alguns dels principals verbs creats per parasíntesi al nostre idioma:

1a Conjugació		3a Conjugació	
Lexema	Verb	Lexema	Verb
aire	<i>enlairar</i>	barat	<i>abaratir</i>
bena	<i>embenar</i>	cap	<i>encabir</i>
brau	<i>esbravar-se</i>	cedir	<i>concedir</i>
canó	<i>acanonar</i>	color	<i>acolorir</i>
carn	<i>acarnissar-se</i>	covard	<i>acovardir</i>
cec	<i>encegar</i>	curiós	<i>encuriosir</i>
cuirassa	<i>encuirassar</i>	dolç	<i>endolcir</i>
fam	<i>afamar</i>	dolor	<i>adolorir</i>
fusell	<i>afusellar</i>	favor	<i>afavorir</i>
germà	<i>agermanar</i>	feble	<i>afeblir</i>
jardí	<i>enjardinar</i>	fort	<i>enfortir</i>
laborar	<i>col·laborar</i>	groc	<i>esgrogueir</i>
lliure	<i>alliberar</i>	lent	<i>alentir</i>
manilla	<i>emmanillar</i>	lleig	<i>enlletgir</i>
midó	<i>emmidonar</i>	lleu	<i>alleugerir</i>
mordassa	<i>emmordassar</i>	malalt	<i>emmalaltir</i>
pols	<i>espolsar, empolsar</i>	mort	<i>esmortir</i>
presó	<i>empresonar</i>	pedra	<i>empedrir, empedreir</i>
quitrá	<i>enquitranar</i>	por	<i>esporuguir-se</i>
ris	<i>arriisar</i>	profund	<i>aprofundir</i>
saber	<i>assabentar-se</i>	redó	<i>arredonar</i>
saó	<i>assaonar</i>	sabor	<i>assaborir</i>
sec	<i>assecar</i>	valent	<i>envalentir</i>
seré	<i>asserenar</i>	vell	<i>revellir</i>
sucre	<i>ensucrar</i>	temor	<i>atemorir</i>
tapís	<i>entapissar</i>	vergonya	<i>avergonyir</i>
vernís	<i>envernissar</i>	vigor	<i>envigorigir</i>

LÈXIC DE L'HABITATGE I DE LA CONSTRUCCIÓ

En aquesta unitat treballarem el camp de vocabulari relacionat amb l'habitatge i la construcció. En eixe sentit, a continuació us presentem un text per tal de submergir-se en aquest tòpic.

1. Llegiu el següent article sobre un element del patrimoni històric-artístic de Meliana. A continuació teniu vuit enunciats (A-H), dels quals n'heu d'elegir els sis que millor s'adeqüen a cada buit (1-6), però dos enunciats no es corresponen a cap buit.

El Palauet de Nolla

El Palauet de Nolla –també conegut com a *Villa Yvonne*– és un edifici situat en la localitat de Meliana (València), la importància del qual rau en el fet d'haver format part del conjunt fabril de l'empresa de mosaics Nolla. (1)

Tal com comentàvem, a finals del segle XVII s'elevà una alqueria als afores de Meliana. La construcció, d'una excepcional qualitat edilícia, comptava amb un cos principal de planta rectangular, d'aproximadament dos-cents metres quadrats. El tipus a dues mans és tradicional de la zona, però comptava també amb una torre annexa a la façana nord, en què s'ubicaven les escales d'accés a la primera planta. El nivell superior era emprat per a l'assecat i emmagatzemament de productes. L'edifici és d'orientació sud, cap a l'anomenat Camí Barranquet, on trobem la façana principal, decorada amb elements de pedra tallada que la realçaven.

En 1844, arran de la desamortització, aquesta propietat de l'ordre dels dominics va ser venuda a una família de l'alta burgesia valenciana: els Sagrera. (2)

En 1860, Miquel Nolla, qui buscava un lloc on ubicar la seua fàbrica, decidí aprofitar els terrenys i l'edifici –propietats de la seua dona, Juana Sagrera Guix– per a portar a terme el projecte. (3) Així doncs, l'edifici s'emprava per tal d'ensenyar els clients més prestigiosos la bellesa i les possibilitats del mosaic de Nolla. D'aquesta manera, els invitats començaven la visita per les naus de producció, on podien admirar la fabricació del material, la modernitat de les màquines i del procediment per a, posteriorment, accedir al Palauet, on veien el resultat final, a través de mosaics d'una gran bellesa i varietat.

Fruit d'aquesta estratègia comercial tingueren lloc les visites de gran part de l'alta societat de la segona meitat del segle XIX, com per exemple la família Romanov i Hohenzollern, així com els reis Amadeu I i Alfons XII d'Espanya, el General Prim, o intel·lectuals com Blasco Ibáñez o el poeta Querol, i fins i tot alguns diplomàtics, com el Cònsol dels Estats Units.

(4) A més de la totalitat dels paviments, les composicions adornen nombrosos sòcols, la façana oest (la principal d'aquell moment), la façana nord (ambdues desaparegudes), i fins i tot la cúpula de la torre. Nombroses composicions parietals realçaven igualment les façanes dels porxos. Un dels elements més destacables és, sens dubte, el retrat del fundador de l'empresa, situat en la part alta de la façana est, que mira al pati de la fàbrica i acull els visitants.

En 1917, les antigues instal·lacions de fabricació de mosaics foren venudes pels fills de Miquel Nolla a l'empresa suïssa Gardy S.A., i l'edifici passà aleshores a ser la residència del nou director de la fàbrica, Òscar Waetzig. La filla d'aquest, Yvonne Volozan, seguí vivint en la casa fins la dècada dels vuitanta, moment a partir del qual pren el nom de Villa Yvonne.

(5)

Fou llavors quan, l'any 1986, l'Ajuntament de Meliana inicià els tràmits per a la cesió de l'edifici per part de l'Aleshores propietària, Schneider Electric, tràmit que culminà l'any 2012, quan es convertí en propietat municipal de forma definitiva.

A partir d'aquest moment s'han iniciat les obres de rehabilitació i recuperació de l'edifici, el gruix de les quals han acabat recentment. D'aquesta manera, segons explicava l'alcalde Josep Riera, "ha sigut la primera intervenció integral i en profunditat, ja que hem actual en elements de consolidació de l'edifici com per exemple els forjats, tota la fusteria exterior o les façanes sud i est, però també ha servit per a actuar ja en els elements decoratius, com per exemple les amples zones de diferents paviments Nolla, les motllures decoratives en escaioles o les pintures decoratives als sostres i parets", tasques en les quals s'ha comptat amb un grup multidisciplinar de professionals i d'experts.

Arran d'aquestes actuacions, comentava Riera, "l'edifici començarà a tindre un ús públic i serà visitable, també com a part de l'oferta turística de Meliana, ja que és un dels elements que aportem a l'itinerari patrimonial del projecte Turisme Carraixet". (6)

Fonts:

meliana.es

mocaiconolla.com

VAR vol. 3 núm. 5 (maig 2012)

A)	Una vegada deshabitat comença l'inexorable deteriorament, fins a arribar a l'estat de ruïna imminent.
B)	El magnífic conjunt de mosaics presents en l'edifici reflexa els diferents tipus de dissenys que podien realitzar-se amb aquesta ceràmica.
C)	Arran d'aquest fet es constituí en un element central de la vida política i econòmica de la comarca.
D)	Aleshores es transformà en un mostrari de l'empresa, revestit d'un admirable conjunt de mosaics, amb què s'inicia l'època més significativa i recordada de l'edifici.
E)	No obstant això, l'impacte de la Guerra Civil en l'etapa final va deixar les emprentes sobre les façanes del Palauet.
F)	Aleshores es va transformar en casa de pagés i tingueren lloc les primeres modificacions importants.
G)	No debades, el Palauet de Nolla és un dels edificis patrimonials més importants del municipi i de la comarca, junt al paviment industrial de finals del segle XIX i de la primera meitat del XX.
H)	Aquest va ser construït a finals del segle XVII i ha estat objecte de nombroses modificacions fins a l'abandó definitiu en la dècada dels setanta.

2. Una vegada llegit el text anterior, cerqueu-hi totes les paraules vinculades al lèxic de la llar que hi trobeu i classifiqueu-les en la següent graella segons la naturalesa de cada concepte.

Parts de la casa	Materials	Estris/Objectes

3. Fixeu-vos en els apartats més descriptius del text anterior. Completeu la següent taula amb els tipus de paraules i de locucions més freqüents de les que s'hi us demanen.

	Exemples
Adjectius	
Locucions i preposicions locatives	
Lèxic de la casa (elements mobles i immobles)	

Cal tenir present que, quan expliquem com és un lloc, podem descriure'l des d'una foto fixa o com si el mostrara una càmera en moviment. En el primer cas, predominaran verbs com *haver-hi*, *ser-hi* o *estar*; en el segon cas, aquests verbs apareixeran combinats amb verbs que expressen moviment, com *entrar*, *eixir*, *pujar*, *baixar*, *girar*, etc.

4. Redacteu un xicotet text, d'unes 150-170 paraules, d'una manera narrativa-literària, en què descriviu la llar de la vostra infància, tot tenint en compte els elements que hem assenyalat en els exercicis 2 i 3.

Amb les activitats anteriors hem començat a treballar el camp de vocabulari de l'habitatge i de la construcció, tot això a partir de textos descriptius amb tot un seguit de característiques que caldrà tenir presents a l'hora d'afrontar l'examen, ja que s'hauran de complir.

En efecte, la descripció dels espais d'habitat i dels processos de construcció i de decoració d'aquests és un dels elements que formen part dels requisits establerts per a la superació de les proves de certificació.

En eixe sentit, cal tenir en compte que un dels problemes més comuns a l'hora d'emprar vocabulari són les errades de precisió lèxica, és a dir, l'ús incorrecte del vocabulari, normalment per confusió en el significat o en el valor del terme.

Per tal d'evitar aquest fenomen us proposem tot un seguit d'activitats amb què posarem en pràctica el significat i el valor correcte del vocabulari de l'habitatge i de la construcció. No obstant això, trobaràs un recull del vocabulari més comú a l'annex lèxic.

ÀREA D'EXPRESSIÓ I INTERACCIÓ ESCRITES

EL TEXT DESCRIPTIU

Les descripcions són textos, o millor, seqüències textuais que tracten d'acotar objectes, de fer una referència més o menys completa. Asseveren enunciats d'estat, és a dir, descriuen una realitat habitualment estàtica: objectes, persones, paisatges, situacions, ànims... La pregunta clau a la qual responen és: com és? Les seues característiques són:

- formes de la dixi personal, temporal i espacial (adverbis, preposicions de lloc...)
- atribució en la sintaxi oracional i sintagmàtica, com ara oracions de relatiu i predicats nominals, adjectius i complements del nom
- per tant, abundància de lèxic valoratiu

A continuació us presentem dos textos descriptius, tot i que, tal com s'ha assenyalat anteriorment, millor caldria parlar de seqüències descriptives, ja que aquest, així com altres tipus de textos, no sol aparèixer en *estat pur*. Així, les descripcions s'inserixen en altres seqüències o textos, tal com ocorre en

els dos textos que teniu tot seguit i, de la mateixa manera, apareixen descripcions en contes, rondalles, novel·les, postals i cartes, catàlegs, guies turístiques, llibres de viatges, reportatges, entrevistes...

Text 1

Reprement el fil on l'havíem deixat, és a dir, continuant la descripció de casa meua, i per tal de deixar-la completa, una escala, breu, portava al primer pis; allí hi havia una porta —en el meu record, una porta més aviat gran, pintada d'un color blavós que arribaria a ser gris, amb una anella de ferro—; una vegada dintre, hi havia una espècie de rebedor, no massa gran, amb una porta, a mà dreta, que era una habitació per als trastos, i a mà esquerra la porta de la cuina, la cuina on he passat més fred en tota la meua puta vida, amb un fogueret entre les cames, els dies que el fred s'intensificava, i al darrere un mostrador amb un foguer, i més endavant una pica, corcada, com leprosa, per l'ús, plena de bonys, una pica que estava encarada a un finestró petit, tancat sempre, a l'hivern, que donava directament a la galeria. També hi havia una porta amb moltes escletxes per la qual hom podia passar a la galeria. Tornant al rebedor, d'allí es passava al menjador. Un menjador bastant ample, al meu record, que pot trair-me i fer-me gran el que era petit, i viceversa. Davant, a l'altra banda del menjador, hi havia una porta, també blavosagrisa, que era on dormia la meua tieta, la tia Milagros, germana petita de la meua mare, i si de cas entraves a l'habitació podies veure quelcom que no tenia preu: una finestra a través de la qual es veia l'arrencada, sincerament espectacular, de la parra. Allí era més boscosa, amb una espessa pampolada de palmell ample. Era una vinyeta encantadora, on jo vaig deixar passar els minuts, més d'una vegada, literalment extasiat, autènticament fascinant per una cosa tan modesta, tan casolana. En fi... La meua tieta tenia l'habitació molt ordenada: dalt de la còmoda, exhibia un plat de metall, amb què el meu avi havia obsequiat la meua àvia quan es varen casar.

Vicent Andrés Estellés. *Animal de Records* (Ed. Bromera)

Text 2

L'endemà torna al carrer Pelai i fa servir les claus. Se sent com si profanés una tomba. Passada la porta d'ingrés, a banda del passadís, hi ha una finestra que dona al celobert, i a continuació un lavabo de rajola rosa format per un vàter i un rentamans; a la banda contrària, n'hi ha un altre de rajola verda amb banyera, rentamans, vàter i bidet. Al costat, la cuina, amb un parell de plats i gots rentats i recollits al costat de l'aigüera; la nevera mig plena de begudes: cervesa d'importació, cava, vi blanc, tònica. Continua l'expedició. L'habitació petita conté un armari i un llit de noranta sobre el qual hi ha roba amuntegada; repenjat a la paret, un estenedor plegable d'alumini. Al final del passadís hi ha la sala d'estar, prou espaiosa per fer-hi encabir dos sofàs perpendicularment i una taula baixa amb revistes de moda al prestatge inferior. No hi ha cadires; sí, en canvi, en els espais d'un moble adossat a la paret, un televisor, un reproductor de DVD i un equip de música amb els corresponents altaveus clavats a les cantonades. El finestral, d'una punta a l'altra de l'ample de la sala, sense cortines, ofereix una espectacular panoràmica del barri del Raval a través dels seus multiformes i discordants edificis —coronats per boscos d'antenes—, Montjuïc a la dreta i un esquitx del port al fons de tot. A l'habitació principal, un llit de matrimoni amb llençols blaus foscos, impoluts, com si formessin part d'un catàleg d'interiorisme. La Neus sosté la respiració, es limita a observar. Un tel amarg s'interposa entre ella i la imatge que contempla: li hagués agradat gaudir-la amb la persona que hi vivia.

Joan Jordi Miralles. *Una dona meravellosa* (LaBreu Edicions)

Una vegada llegits ambdós textos, haureu comprovat que, aproximadament, tots dos segueixen la mateixa estructura. En efecte, una descripció consta de **dues** parts, que anomenem tema i expansió.

El **tema** és el motiu de la descripció, que en tots dos textos es correspon a una vivenda. Tot seguit s'inicia l'**expansió**, que desenvolupa el tema amb nova informació. L'expansió es pot basar en una enumeració selectiva, és a dir, en l'enumeració dels elements que fan que l'objecte es distingisca d'altres de semblants, o bé en una enumeració exhaustiva, és a dir, en la citació de tants elements com es vullga. L'acumulació excessiva de dades pot arribar a desdibuixar allò que es descriu.

De vegades la descripció es pot fer en un altre ordre: ascendent o descendent, anar de dreta a esquerra, del tret particular al general, etc. Les informacions que s'aporten a la descripció s'han d'agrupar per sectors de manera que no es barregen entre elles.

Tipus de descripcions

La descripció pot ser **objectiva**, si té una intenció explicativa o informativa; o **subjectiva**, si qui descriu deixa entreveure l'opinió o els sentiments que li produïx allò que es descriu. Què en penseu? A quin tipus de descripció es correspon cadascun dels textos?

La **descripció objectiva** presenta amb detall les característiques d'allò que es descriu, sense matisacions ni apreciacions personals. Hi predomina la **funció referencial** i el **llenguatge denotatiu**. És una descripció funcional, pròpia dels llenguatges tècnics.

En canvi, la **descripció subjectiva** no detalla els trets tal com es manifesten en la realitat sinó que l'autor els presenta amb una visió personal. Posa de relleu alguna cosa de la història que s'explica. En aquest cas, la descripció pren un **valor significatiu** perquè es troba al servei de la narració, tant per aclarir l'estat de les coses (*funció explicativa*) com per donar a conèixer aspectes del personatge o de l'acció que es desenvolupa (*funció simbòlica*). Hi domina la **funció estètica** o poètica i el llenguatge pot ser **connotatiu**.

Si es descriuen els trets físics d'una persona parlem de **prosopopeia**, si són els trets psicològics, **etopeia**, i si són els dos alhora, és el **retrat**. En cas que es faça una exageració o una deformació parlem de **caricatura**. Tot es pot descriure: persones, paisatges, olors, sensacions, actituds...

Recursos lingüístics del text descriptiu

El **nom** és el punt de partida de la descripció. L'**adjectivació**, en forma de qualificatius o d'estructures equivalents, és el recurs que caracteritza allò que es descriu.

L'estructura oracional més usual és l'**atributiva**: verbs com *ser*, *estar* o *semblar* permeten d'atribuir qualitats a una cosa o a una persona mentre que *tenir*, *posseir* o *portar* servixen per a mostrar-ne les característiques més importants. Solen emprar-se, a més, les estructures existencials i presentacionals amb el verb *haver-hi*.

El temps verbal més emprat és el present o l'imperfet.

En el text descriptiu, també hi abunden els situacionals, com per exemple: *a dalt*, *a baix*, *més amunt*, *més avall*, *davant*, *darrere*, *a la dreta*, *a l'esquerra*, *endins*, *enfora*, *al mig/centre*, *als costats/extrems*, *de cara*, *d'esquena*, *a l'interior*, *a l'exterior*, etc.

La selecció lèxica és un factor determinant en un text descriptiu, ja que tots els mots han de contribuir a descriure una realitat de manera que el resultat siga compacte i arredonit. L'ampliació i l'aprofundiment de la descripció s'aconsegueix amb la presència de mots d'un mateix camp semàntic o propers semànticament.

Els recursos estilístics com la **comparació**, la **metonímia** o la **metàfora** servixen per a caracteritzar el nom i enriquir el text descriptiu.

1. Una vegada vist com funciona el text descriptiu el posarem en pràctica. Per a açò us proposem dues tasques diferents, de les quals podeu realitzar-ne una o ambdues. Heu de redactar un text descriptiu tot tenint en compte les instruccions que se us indiquen. El text ha de tenir un màxim d'entre 200-220 paraules.
 - a) Sou un agent immobiliari i treballeu per a una immobiliària a la qual un client a fet l'encàrrec de llogar una vivenda. El client us ha informat que el pis, siti al centre de la ciutat de València, ha estat recentment reformat. És per això que us ha establert el preu del lloguer en 900€ mensuals. Redacteu el text de l'anunci que es publicarà en la pàgina web així com en les xarxes socials, tot tenint en compte el plànol del pis.

- b) Continueu aquesta narració tot descrivint la casa on es troba el protagonista:

«La boira havia fet acte de presència i l'ambient havia quedat enterbolit. D'entre les cortines del finestral hi penetrava, pàl·lidament, la llum de la lluna, de manera que quedava l'estança sota la penombra de la nit. La fredor de l'atmosfera i l'olor de tancat i d'humitat l'erigonava la pell. L'aspecte d'aquella casa era...»

ÀREA D'EXPRESSIÓ I INTERACCIÓ ORALS

Com tothom sap, una part important de l'examen té a veure amb la comunicació oral, ja que hom entén que tot parlant natiu de la nostra llengua ha de ser capaç d'expressar-se i d'interactuar de forma oral amb correcció.

Així doncs, en aquesta àrea haurem de posar en pràctica tot allò après al llarg de la unitat, ja que aquí no sols prenen importància els elements de fonètica i elocució, sinó que també han de ser palesos els coneixements morfosintàctics i lèxics.

És per això que, tot seguit, us presentem diverses propostes d'exercicis orals vinculats al tema de vocabulari de la unitat per tal que practiqueu.

No obstant això, abans que els poseu en pràctica caldrà que veieu els vídeos explicatius dels exercicis de l'Àrea d'Expressió i Interacció Orals per tal sapigueu resoldre de forma correcta ambdós exercicis.

Monòleg:

1. Realitzeu un monòleg de 3 minuts en què expliqueu quins són els aspectes que més valoreu d'un habitatge a l'hora de llogar o de comprar. Podeu tractar els diferents punts que us presentem a continuació, així com afegir-ne de nous:
 - Situació dins de la ciutat/població
 - Grandària i distribució de l'espai
 - Orientació respecte del sol
 - Aïllament del carrer
 - Barri on radica
 - Proximitat del transport públic
2. Un professor us ha demanat que exposeu en què consisteix la construcció d'habitatges ecològics, és a dir, la construcció de vivendes intentant minimitzar al màxim possible l'impacte mediambiental. A continuació us aportem una sèrie de punts que podeu desenvolupar en la vostra exposició, que no ha de superar els 3 minuts:
 - Valoració de les necessitats
 - Planificació de l'obra d'acord amb el clima
 - Estalvi del màxim d'aigua i d'energia possible
 - Fonts d'energia renovable i il·luminació eficient
 - Ús de materials reciclables
3. Feu un monòleg de tres minuts sobre la renovació urbanística. Llegiu la introducció i elegiu les idees que considereu oportunes i, si voleu, afegiu-ne de pròpies.

Treballes en l'ajuntament de la teua localitat, concretament en la secció d'urbanisme, i t'han encarregat que intervingues per a presentar les noves iniciatives municipals per a renovar urbanísticament un sector de la localitat o del barri on es fa l'acte. Algunes idees a tractar són:

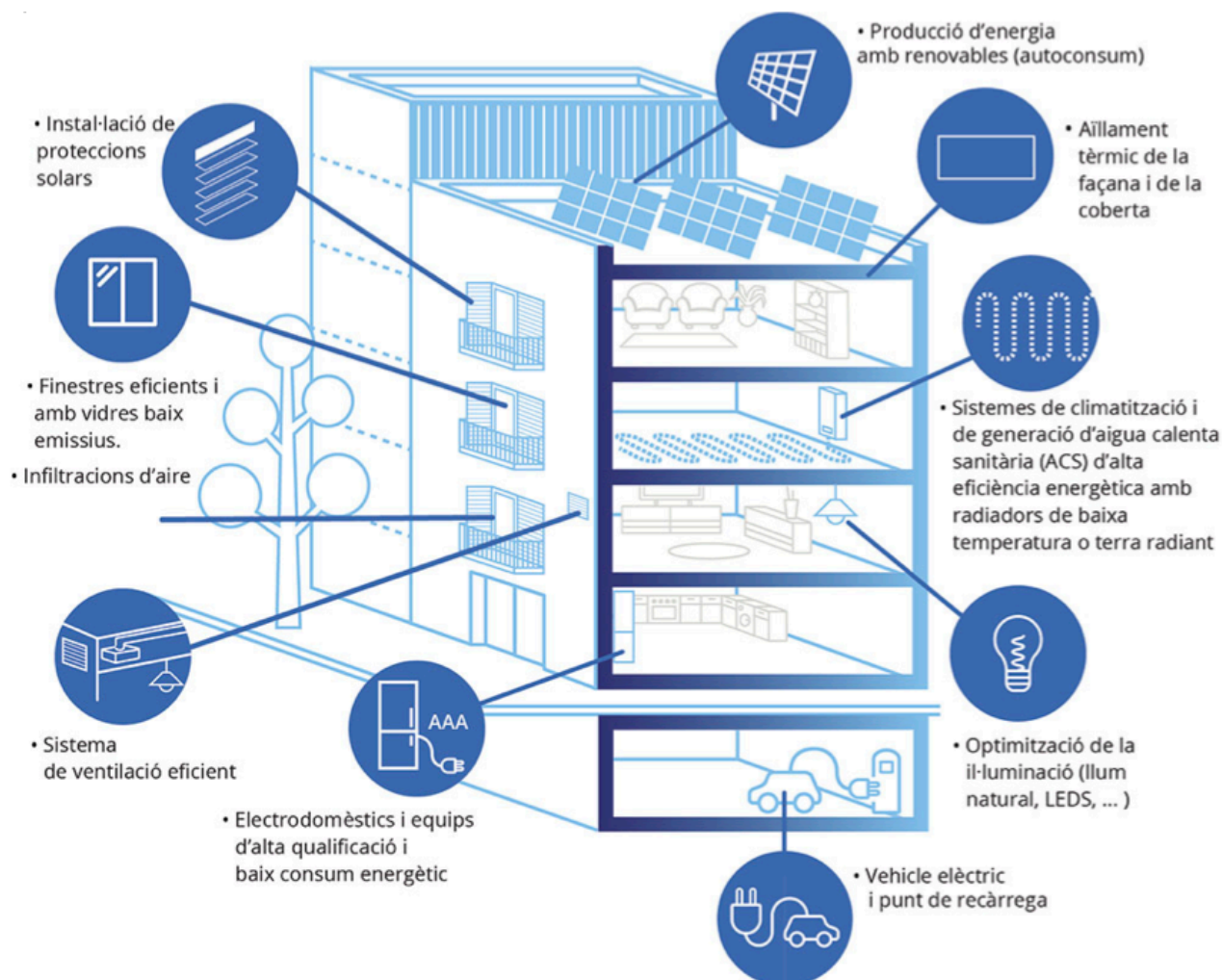
- Ampliació de les zones verdes.
 - Construcció de noves instal·lacions esportives i de convivència social.
 - Renovació del mobiliari urbà.
 - Calendari i terminis per a executar les intervencions previstes.
4. Tasca de mediació oral: Llegiu atentament l'enunciat de la tasca i manteniu un monòleg sostingut durant 2'-2'30".

Un edifici energèticament eficient

Et trobes en la reunió de veïns de la teua escala. L'edifici té ja una antiguitat i esteu plantejant-vos la possibilitat de fer l'edifici més eficient energèticament per estalviar diners i adaptar-vos a les normatives vigents a favor del medi ambient. Com que justament estàs estudiant un Cicle Formatiu

d'Energies Renovables, t'han demanat que els ajudes a interpretar aquesta infografia i aplicar-la al vostre edifici.

Diàleg:

1. Llegiu el text següent i, després, tracteu de convèncer el vostre company o companya segons els arguments que us donem (Exercici extret de les proves CIEAcova, gener de 2017).

Què és el *home sharing*?

Voler conèixer altres entorns que no són el propi o habitual és gairebé innat en la condició humana. En la mesura que l'ésser humà va tenir poc o molt satisfetes les condicions bàsiques de vida, li va resultar irresistible conèixer més. Primer ho va fer a través de l'intercanvi i després del comerç i, amb el pas del temps, es va acabar consolidant el concepte del turisme, que s'ha falcat com una indústria potent.

Però el motor originari continua sent la necessitat de l'experiència viscuda sobre el que és aliè o inhabitual. Aquesta recerca constant ha donat lloc a l'exigència en la demanda i, per tant, a la diversificació en l'oferta, que en el segle XXI ha trobat l'aliat perfecte en l'esclat de les noves tecnologies. I un dels cims que ha assolit aquesta relació entre oferta i demanda d'experiències de descoberta és el *home sharing*.

Diríem que, tècnicament, es tracta d'una activitat en la qual un particular comparteix un espai de la casa en què viu, o la casa sencera, quan se n'absenta de manera esporàdica o temporal. És una activitat no professional perquè qui la porta a terme no s'hi dedica de manera exclusiva i la propietat no té un ús

turístic intensiu. Molt al contrari, és una casa on viu algú de manera habitual i representa la residència permanent d'una persona o d'una família.

La clau del *home sharing* no és tant el fet de compartir espai sinó l'experiència que dona l'amfitrió. La seua actitud hospitalària és el que de veritat marcarà la diferència.

Ara.cat (adaptació)

Opció A

Creus que aquesta pràctica és una bona manera de viatjar i que ha de ser totalment legal, ja que no genera cap dificultat al sector turístic. Es tracta més d'una experiència personal i emocionant que d'un negoci.

Opció B

Creus que aquesta pràctica no hauria de ser legal, ja que suposa una competència deslleial cap al sector del turisme. Els hotels, els càmpings i altres allotjament tenen unes obligacions fiscals que no tenen aquests propietaris.

2. El pis on vius fa temps que necessita reformes i vols parlar amb un tècnic per a plantejar-li les teues necessitats. Per parelles, un de vosaltres prepararà una exposició breu (de tres o quatre minuts) per a explicar-li què creu que cal canviar. L'altre assumirà el rol de tècnic i farà preguntes, propostes i suggeriments. Quan acabeu, canvieu els rols.

Opció A: Persona propietària

- Has de fer una introducció més llarga en què exposes què vols reformar.
- Organitza bé la informació. Mentre prepares l'exposició, pensa quin vocabulari necessites conèixer i quines estructures faràs servir.
- Fes una descripció del pis i dels espais que vols reformar. Ajuda't d'adverbis i locucions de lloc (*al fons, a la dreta, a l'esquerra, davant, al costat*). Si vols, pots fer-te un plànol.
- Estàs expressant un desig, així que pots utilitzar el present (*Vull reformar la cuina...*), però també el condicional (*M'agradaria guanyar espai...*). I no t'oblides de la correlació de temps a l'hora d'introduir subordinades en subjuntiu (*Vull que el terra siga de parquet. M'agradaria que fora un espai càlid*).
- Utilitza el lèxic amb precisió. No ets una persona experta en el món de la construcció, però vols evitar que se t'entenga malament i la reforma no quede tal com l'havies planejada.
- Adreça't de tant en tant a l'interlocutor (*Com ho veu? Creu que pot quedar bé? Què m'aconsella?*).

Opció B: Persona tècnica

- Escolta atentament l'exposició del client. Pots prendre alguna nota per a poder respondre després.
- Adequa el lèxic i la sintaxi a la seriositat del tema que vols tractar. Pensa que estàs atenent un client i se suposa que ets una persona entesa en el tema.
- Planteja objeccions i consells amb educació i amb construccions poc imperatives. Pots fer servir verbs d'opinió i construccions condicionals (*Jo crec que és millor si obrim ací un envà... Li aconselle que instal·le finestres de fusteria metàl·lica...*).